

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2021. gada 14. jūnijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Rūdolfa Liberta (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 96/2021),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Būvniecības likuma pārejas noteikumu 4. punktu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam.

2. Būvniecības likuma pārejas noteikumu 4. punkts noteic: „Personas, kuras līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai ieguvušas patstāvīgās prakses tiesības būvniecības jomā būvinženiera profesijā un kurām ir pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība būvinženiera studiju programmā, ir tiesīgas turpināt patstāvīgu praksi inženierizpētē bez laika ierobežojuma, bet projektēšanā vai būvekspertīzē – ne ilgāk kā līdz 2020. gada 31. decembrim. Ja šā likuma spēkā stāšanās dienā šajā

punktā minētajai personai līdz likumā noteiktā pensijas vecuma sasniegšanai atlikuši seši gadi vai mazāk, tai atļauts turpināt patstāvīgu praksi šajā punktā minētajās jomās līdz pensijas vecuma sasniegšanai, neievērojot šā likuma 13. pantā būvspeciālistiem noteiktās izglītības prasības. Ja šajā punktā minētā persona vēlas turpināt patstāvīgo praksi projektēšanā vai būvekspertīzē pēc pensijas vecuma sasniegšanas, tai jāatbilst šā likuma 13. panta prasībām.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtās konstitucionālās sūdzības pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18., 19.² un 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesas kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Šā likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma regulējumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētās pamattiesības; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2020. gada 30. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-08-01 11. punktu*).

6.1. Pieteikuma iesniedzējs apstrīdējis Būvniecības likuma pārejas noteikumu 4. punkta pirmā teikuma atbilstību Satversmei.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs 2009. gadā ieguvis būvprakses sertifikātu un patstāvīgās prakses tiesības ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu projektēšanā. Viņš ieguvis amatam tobrīd nepieciešamo pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību, normatīvajos aktos prasīto pieredzi un 11 gadus strādājis sertificēta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu projektētāja amatā. Likumdevējs vēlāk Būvniecības likumā noteicis, ka patstāvīgas prakses tiesību iegūšanai projektēšanā nepieciešama otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība būvniecības vai saistītā inženierzinātņu studiju programmā. Atbilstoši Būvniecības likuma pārejas noteikumu 4. punkta pirmajam teikumam kopš 2021. gada 1. janvāra Pieteikuma iesniedzējs zaudējis patstāvīgas prakses tiesības ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu projektēšanā, jo nav ieguvis minēto otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka likumdevējs nav pienācīgi apsvēris nepieciešamību patstāvīgas prakses tiesībām projektēšanā noteikt prasību pēc otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības. Likumdevējs arī neesot noteicis samērīgu termiņu pārejai uz jauno regulējumu un salīdzināmā situācijā – attiecībā uz

inženierizpēti – esot paredzējis tiesības turpināt patstāvīgu praksi bez laika ierobežojuma. Tādējādi esot nesamērīgi ierobežotas viņam Satversmes 106. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos, pārkāpts 1. pantā ietvertais tiesiskās paļāvības princips un 91. panta pirmajā teikumā ietvertais tiesiskās vienlīdzības princips.

Līdz ar to pieteikums par Būvniecības likuma pārejas noteikumu 4. punkta pirmā teikuma (turpmāk – apstrīdētā norma) atbilstību Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

6.2. Pieteikuma iesniedzējs apstrīdējis arī Būvniecības likuma pārejas noteikumu 4. punkta otrā un trešā teikuma atbilstību Satversmei.

Vienlaikus pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, ka Būvniecības likuma pārejas noteikumu 4. punkta otrais un trešais teikums būtu radījis Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 1. pantā, 91. panta pirmajā teikumā vai 106. panta pirmajā teikumā ietverto pamattiesību aizskārumu. No pieteikuma arī nav konstatējams tāds apstākļu kopums, kas ļautu Satversmes tiesas kolēģijai pārliecināties par to, ka šīs normas būtu radījušas Pieteikuma iesniedzējam Satversmē ietverto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums par Būvniecības likuma pārejas noteikumu 4. punkta otrā un trešā teikuma atbilstību Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma izriet, ka apstrīdētā norma ir imperatīva, formulēta skaidri un Pieteikuma iesniedzējs atrodas šīs normas tvērumam tipiskā situācijā. Viņam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no apstrīdētās normas tiesisko seku iestāšanās brīža, proti, no 2021. gada 1. janvāra. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2021. gada 17. maijā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai, un tas atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Būvniecības likuma pārejas noteikumu 4. punkta pirmā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam” pēc Rūdolfā Liberta pieteikuma (pieteikums Nr. 96/2021).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz 2021. gada 16. augustam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atteikties ierosināt lietu par Būvniecības likuma pārejas noteikumu 4. punkta otrā un trešā teikuma atbilstību Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš